

Euroopa Parlamendi valimised: kuidas toimib valimissüsteem?

Peagi on aeg minna valima! 6.–9.juunil osalevad miljonid inimesed Euroopa Parlamendi valimistel ja aitavad kujundada Euroopa Liidu tulevikku. Euroopa Parlament on ainus otse valitud Euroopa Liidu institutsioon ja Euroopa Parlamendi valimised on üks suurimaid demokraatlikke ettevõtmisi maailmas. Selles saatesarjas teeme ülevaate kõigest, mida peaksid teadma Euroopa Parlamendi valimiste kohta.

Tänases saates uurime lähemalt, kuidas toimib valimissüsteem.

Euroopa kodanikud valivad iga viie aasta tagant oma esindajad Euroopa Parlamenti. Praegu on parlamendiliikmeid 705. Järgmises koosseisus on liikmeid 15 võrra rohkem ehk 720. Igast liikmesriigist valitakse erinev arv parlamendiliikmeid kahaneva proportsionaalsuse põhimõttel. See tähendab, et suurema rahvaarvuga riikidest valitakse rohkem parlamendiliikmeid, aga elaniku kohta on väiksematel riikidel rohkem esindajaid. Ühest liikmesriigist on Euroopa Parlamendis minimaalselt 6 ja maksimaalselt 96 liiget.

Valimiste korraldus on igas riigis veidi erinev, aga aluspõhimõtted on kõikjal samad. Olenevalt riigist saavad valijad oma valiku teha kas erakondade, konkreetsete kandidaatide või mõlemate seast. Euroopa Parlamendi valimistel kasutatakse proportsionaalse esindatuse süsteemi. See tähendab, et ühest erakonnast valituks osutunud parlamendiliikmete arv on proportsionaalne erakonnale antud häälte arvuga.

Aga kes üldse Euroopa Parlamendi valimistel hääletada saavad? Valimistel osalemiseks pead olema mõne liikmesriigi valimisealine kodanik. Eestis, nagu ka enamikus Euroopa Liidu riikides, on valimisiga 18 eluaastat. Kreekas saab valimistel osaleda alates 17. eluaastast ning Austrias, Belgias, Saksamaal ja Maltal alates 16. eluaastast.

Teises liikmesriigis elaval Euroopa Liidu kodanikul on õigus hääletada kas oma koduriigis või elukohariigis, aga mitte mõlemas korraga.

Euroopa Parlamendi valimistel hääletamine käib järgmiselt. Enne valimisi koostavad erakonnad oma nimekirjad. Valima minnes näed erakondade nimesid ja iga erakonna all selle kandidaatide nimekirja. Seejärel saad hääletada endale sobiva erakonna kandidaadi või erakonnatu üksikkandidaadi poolt. Pane tähele, et sinu antud hääl mõjutab ka seda, mitu kohta sinu valitud kandidaadi erakond Euroopa Parlamendis saab. Erakondade nimekirjad võivad olla kas avatud või suletud. Suletud nimekirja puhul osutuvad valituks erakonna nimekirjas eespool asetsevad kandidaadid. Avatud nimekirja puhul, mida kasutatakse ka Eestis, saavad parlamenti kandidaadid, kes saavad erakonnas kõige rohkem hääli.

Hääletuse lõppedes loetakse hääled kokku. Mandaadid jaotatakse selle põhjal, kui suure osa häältest erakond sai. See tähendab, et kõik erakonnad on parlamendis esindatud vastavalt nende toetusele.

Sinu hääl mõjutab seda, kes esindavad sind Euroopa Liidu uute õigusaktide ettevalmistamisel. Parlamendiliikmete vahendusel mõjutab sinu hääl ka Euroopa Komisjoni valimist. Need otsused kujundavad nii sinu kui ka paljude teiste eurooplaste igapäevaelu.

Sinu hääl mõjutab demokraatia käekäiku Euroopas. Demokraatiat ei tohi pidada enesestmõistetavaks. See on meie ühine saavutus ja seega ka meie ühine vastutus – meil kõigil tuleb anda oma panus. Demokraatia hoidmine on meie kõigi teha.

Rohkem kuulamist leiate Europarl Radio veebisaidilt.